

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА «ЗЕЛЕНИЙ БІЗНЕС»

підготовки магістра
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D7 Торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація
бізнесу

Силабус вибіркового освітнього компонента СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА «ЗЕЛЕНИЙ БІЗНЕС» підготовки магістра, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D7 Торгівля, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та організація бізнесу

Розробник: Павлов К. В., д.е.н, професор, професор кафедри економіки і торгівлі

Погоджено:

Гарант ОП Підприємництво, торгівля
та організація бізнесу

Людмила ШОСТАК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі
протокол № 1 від 29.08. 2025 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

© Павлов К.В. 2025 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право, D7 Торгівля Другий (магістерський) рівень	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1 (2025/2026 н.р.)
		Семестр 1 й
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ: Павлов Костянтин Володимирович

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри економіки і торгівлі

Мобільний телефон: 0972830808

Електронна пошта: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. У сучасному бізнес-середовищі екологічна та соціальна відповідальність стали новою «валютою», адже саме їхнє правильне впровадження дозволяє підприємствам отримати конкурентні переваги та забезпечити довгостроковий розвиток. Сталий розвиток та «зелений бізнес» допомагають підприємцям і менеджерам не лише розуміти вплив своєї діяльності на навколишнє середовище, а й знижувати операційні витрати, залучати свідомих клієнтів та підвищувати інвестиційну привабливість. Для бізнесу це означає можливість оптимізувати виробничі процеси, впроваджувати енергоефективні технології, створювати інноваційні, екологічні продукти та будувати стійкі ланцюги постачання.

Вивчення цього курсу є необхідним, оскільки він формує навички управління бізнесом з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських критеріїв (ESG), які стають основою успішної діяльності у XXI столітті. Освітній компонент «Сталий розвиток та «зелений бізнес»» спрямований на формування у здобувачів знань і практичних навичок застосування сучасних принципів сталого розвитку та розробки екологічно відповідальних бізнес-моделей. Розглядаються методи оцінки екологічного сліду, інструменти циркулярної економіки, принципи управління відходами, основи «зеленого» маркетингу та корпоративної соціальної відповідальності. ОК формує навички стратегічного мислення, управління ризиками, побудови екологічно орієнтованих бізнес-процесів та створення сталого корпоративного середовища.

Предметом вивчення освітнього компоненту є принципи, методи та стратегії сталого розвитку і «зеленого» бізнесу, а також їх застосування для екологічної, соціальної та економічної оптимізації діяльності підприємств.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Освітній компонент Сталий розвиток та «зелений бізнес» формує у здобувачів знання та практичні навички, які необхідні для впровадження принципів сталого розвитку та розробки екологічно відповідальних бізнес-моделей.

Завдання освітнього компоненту: ознайомлення з методами оцінки екологічного сліду, інструментами циркулярної економіки, основами «зеленого» маркетингу, а також формування навичок стратегічного мислення, управління ризиками та створення сталого корпоративного середовища для екологічної, соціальної та економічної оптимізації діяльності підприємств.

3. Soft skills. Освоєння освітнього компонента сприятиме отриманню таких Soft skills як самоорганізація (самодисципліна, самоконтроль, вміння концентруватися, вміння знаходити і працювати з інформацією) та емоційний інтелект і позитивне мислення (позитивне мислення, стресостійкість і здатність приймати рішення в нестандартних умовах).

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бал
Змістовний модуль 1. Стратегічні підходи до «зеленого» бізнесу						
Тема 1. Стратегії «зеленого» та їх вплив на споживацьку поведінку	25	2	2	20	1	РЗ/К, О, СР / 16 балів
Тема 2. Енергоефективність як ключовий фактор сталого розвитку бізнесу	23	2	4	16	1	РЗ/К, О, СР / 16 балів
Тема 3. Формування сталих ланцюгів постачання: управління ризиками та відповідальність на кожному етапі	22	2	2	16	2	РЗ/К, О, СР / 16 балів
Разом за модулем 1						48 балів
Змістовний модуль 2. Інноваційно-інвестиційна складова «зеленого» бізнесу						
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність як інструмент сталого розвитку та управління репутацією	24	2	4	16	2	РЗ/К, О, СР / 16 балів
Тема 5. Інноваційні бізнес-моделі та технології для «зеленого» переходу	26	2	2	20	2	РЗ/К, О, СР / 16 балів
Разом за модулем 2						32 бали
Підсумкова контрольна робота						ПКР / 20 балів
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	max 100 балів

Форма контролю*: О – опитування, РЗ/К - розв'язування практичних завдань, кейсів, СР – самостійна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, ПКР – підсумкова контрольна робота.

5.Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з рекомендованою літературою.
3. Підготовка до практичних занять, роботи в малих групах, тестування.
4. Контрольна перевірка знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (<https://surli.cc/fgmabz>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (30 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 35 балів кожне). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Що таке сталий розвиток і які його три основні компоненти?
2. Які принципові відмінності між «традиційним» та «зеленим» бізнесом?
3. Чому екологічна відповідальність стає конкурентною перевагою в сучасному світі?
4. Які основні глобальні виклики (кліматичні зміни, виснаження ресурсів), що змушують бізнес переходити на «зелені» рейки?
5. Як сталий розвиток пов'язаний з корпоративною соціальною відповідальністю?
6. Як компанія може інтегрувати принципи сталого розвитку у свою бізнес-стратегію?
7. Які основні етапи переходу підприємства до «зеленої» моделі?
8. Які внутрішні та зовнішні ризики пов'язані з впровадженням «зелених» ініціатив?
9. Як виміряти успішність впровадження сталого розвитку в компанії?
10. Яку роль відіграє лідерство та корпоративна культура у «зеленому» перетворенні бізнесу?
11. Що таке ESG-критерії і як вони впливають на інвестиційні рішення?
12. Які існують фінансові інструменти для фінансування «зелених» проєктів (наприклад, зелені облігації)?
13. Як екологічний рейтинг компанії впливає на її кредитну спроможність?
14. Які переваги та недоліки державного фінансування «зелених» ініціатив?
15. Як світова банківська система адаптується до вимог сталого розвитку?
16. У чому полягає суть моделі циркулярної економіки і чим вона відрізняється від лінійної?
17. Як підприємства можуть перетворити відходи на ресурс?
18. Назвіть приклади компаній, що успішно впровадили принципи циркулярної економіки.
19. Які технології допомагають знизити енергоспоживання у виробничих процесах?
20. Як оцінити «вуглецевий слід» продукту або послуги?
21. Що таке «грінвошинг» і як компаніям його уникнути?
22. Як «зелений» маркетинг впливає на поведінку та рішення споживачів?
23. Які маркетингові стратегії є найефективнішими для просування екологічних товарів?
24. Які фактори спонукають споживачів обирати «зелені» продукти, попри їхню вищу ціну?
25. Як нові технології (наприклад, блокчейн) можуть забезпечити прозорість «зеленого» ланцюга постачання?
26. Які державні політики (податки, субсидії, квоти) сприяють розвитку «зеленого»

бізнесу?

27. Як міжнародні угоди (Паризька угода) впливають на національну екологічну політику?
28. Які основні законодавчі бар'єри перешкоджають «зеленому» переходу в Україні?
29. Яку роль відіграють інновації та цифрові технології (штучний інтелект, Інтернет речей) у сталому розвитку?
30. Які, на вашу думку, будуть ключові тренди «зеленого» бізнесу протягом наступного десятиліття?

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Григоряк В. С. Сталий розвиток в Україні: стратегічні пріоритети та механізми реалізації : монографія. Київ : НДІ ЕП, 2017. 320 с.
2. Галушка С. М. «Зелений» бізнес як інструмент сталого економічного зростання. *Економіка України*. 2019. № 10. С. 43–52.
3. Кот О. В. Інноваційні технології в системі управління підприємствами з позицій сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип. 18. URL: https://economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/58.pdf.
4. Лисиченко М. Л. Фінансові інструменти «зеленого» інвестування в Україні. *Фінанси України*. 2021. № 2. С. 61–72.
5. Методичні рекомендації щодо впровадження принципів сталого розвитку в діяльність підприємств. Київ : Міністерство економіки України, 2021. 55 с.
6. Положення про екологічну політику України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2819-12#Text>.
7. Маслов В. А. Ефективність впровадження енергоощадних технологій у промисловості : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2018. 210 с.

8. Шевченко М. М., Кравченко Л. М. Екологічний маркетинг як інструмент конкурентоспроможності. *Маркетинг в Україні*. 2020. № 6. С. 25–30.
9. Концепція переходу України до сталого розвитку. Затверджено Указом Президента України від 20.09.2020 р. № 447/2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2020#Text>.
10. Савченко М. Г. Циркулярна економіка в контексті сталого розвитку України. *Економічна теорія*. 2019. № 4. С. 56–67.
11. Демчук С. І. Корпоративна соціальна відповідальність як основа сталого розвитку бізнесу. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2021. № 1. С. 45–51.
12. Орлова В. В. Екологічні аспекти сталого розвитку в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. Київ : Видавництво «Знання», 2019. 288 с.
13. Світовий банк. Доповідь про сталий розвиток. Вашингтон, 2022. URL: <https://www.worldbank.org/uk/publication/sustainable-development-report-2022>.
14. Новикова І. В. Сталий розвиток та ESG-критерії в управлінні компанією. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9122>.
15. Калінчук Н. В. Оцінка екологічного сліду діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2020. Вип. 35. С. 136–140.
16. Купчак В. Р., Павлова О. М., Павлов К. В., Лагодієнко В. Р. Формування та регулювання регіональних енергетичних систем: теорія, методологія та практика : Монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, «Волиньполіграф», 2019. 346 с.
17. Павлов К. В., Павлова О. М., Романюк Р. В. Організаційно-економічний механізм реформування електроенергетичного ринку в регіонах України: монографія Луцьк: «Волиньполіграф», 2022. 223 с. URL: <https://is.gd/iqn7dU>
18. Павлова О. М., Павлов К. В., Писанко С. В., Матійчук Л. П. Регулювання інвестиційно-інноваційної активності в електроенергетичній галузі України : монографія. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 204 с.

Інтернет-ресурси

1. Google Data Studio Tutorials. URL: <https://lookerstudio.google.com>
2. Power BI Documentation. URL: <https://learn.microsoft.com/en-us/power-bi/>
3. Tableau Learning Resources. URL: <https://www.tableau.com/learn/training>